

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

BADK-133-59/17
P9-36/17

Warszawa, dnia 15 listopada 2017 r.

Nr: 33022	Data wpływu petycji 20 września 2017 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 14 listopada 2017 r.

PROBLEMY SPOŁECZNE

TEMAT

SZKODLIWOŚĆ ALKOHOLU DLA POCZĘTEGO DZIECKA

WNOSZACY PETYCJE: petycja indywidualna

A. R. - osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w sprawie uchwalenia przepisów informujących o szkodliwości alkoholu dla dziecka w łonie matki.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autorka petycji postuluje nałożenie na producentów i dystrybutorów napojów alkoholowych obowiązku umieszczania na etykiecie produktu czytelnych i wyraźnych informacji o szkodliwości alkoholu na rozwój poczętego dziecka w łonie matki, np. poprzez napis „W ciąży nie piję”.

Umieszczenie takiej informacji na produktach alkoholowych, miałyby na celu wzrost świadomości społeczeństwa na temat FAS (Fetal Alcohol Syndrome), czyli o alkoholowym zespole płodowym. Informacja powinna ostrzegać, że alkohol poważnie może uszkodzić na całe życie rozwijające się w łonie matki dziecko. Osoby z poalkoholowym uszkodzeniem (zespół FAS, FASD) są niesamodzielne do końca życia, wymagają leczenia przez wielu specjalistów oraz specjalnej edukacji i opieki.

Jak podnosi autorka petycji, obecnie informacja o szkodliwości alkoholu na rozwój poczętego dziecka w łonie matki, jest umieszczana jedynie na niektórych napojach alkoholowych.

STAN PRAWNY:

Zgodnie z Konwencją o prawach dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zm.), sygnatariusze Konwencji działają na rzecz zapewnienia dziecku ochrony i opieki w takim stopniu, w jakim jest to niezbędne dla jego dobra, biorąc pod uwagę prawa i obowiązki jego rodziców, opiekunów prawnych lub innych osób prawnie za nie odpowiedzialnych, i w tym celu będą podejmowały wszelkie właściwe kroki ustawodawcze oraz administracyjne. W art. 6 Konwencji Państwa-Strony uznają, że każde dziecko ma niezbywalne prawo do życia oraz zapewniają, w możliwie maksymalnym zakresie, warunki życia i rozwoju dziecka.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 71 ust. 2 stanowi, że matka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych zarówno przed i po urodzeniu dziecka. Ponadto Konstytucja nakłada na władze

publiczne obowiązek do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym, i osobom w podeszłym wieku (art. 68 ust. 2).

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.) stanowi, iż organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy (art. 1).

Zgodnie z art. 13 ust. 2 w miejscach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych powinna być uwidoczniona informacja o szkodliwości spożywania alkoholu. Ustawa zakazuje na obszarze kraju reklamy i promocji napojów alkoholowych, z wyjątkiem piwa. Reklama i promocja piwa może być prowadzona pod warunkami określonymi w ustawie.

Minister Zdrowia mając na względzie ograniczenie spożycia alkoholu oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi wśród młodzieży określił w **Rozporządzeniu z dnia 6 listopada 2003 r. treść, wielkość, wzór i sposób umieszczania na reklamach piwa napisów informujących o szkodliwości spożywania alkoholu lub o zakazie sprzedaży alkoholu małoletnim** (Dz. U. z 2003 r. Nr 199, poz. 1950).

Rozporządzenie w § 1 ust. 1 stanowi, iż na reklamach piwa umieszczanych na słupach i tablicach reklamowych i innych stałych i ruchomych powierzchniach wykorzystywanych do reklamy umieszcza się napis informujący o:

1) szkodliwości spożywania alkoholu, o treści:

„1/2 litra piwa zawiera 25 gramów czystego alkoholu etylowego. Nawet taka ilość szkodzi zdrowiu kobiet w ciąży i jest niebezpieczna dla kierowców” lub

2) zakazie sprzedaży napojów alkoholowych małoletnim, o treści:

„1/2 litra piwa zawiera 25 gramów czystego alkoholu etylowego. Sprzedaż alkoholu osobom do lat 18 jest przestępstwem”.

Napisy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, umieszcza się w górnej części reklamy, na stanowiącej 20% reklamy powierzchni podzielonej poziomo na dwie równe części, w taki sposób, aby odległości liter od dolnej i górnej krawędzi części tła były nie większe niż 1/4 wysokości liter, a odległość między wierszami nie większa niż wysokość liter.

Napisy, o których mowa w ust. 1, drukuje się w sposób wyróżniający się od kolorystyki reklamy, w kolorze czerwonym na białym tle lub w kolorze białym na czerwonym tle, wielkimi literami (wersalikami), czcionką Avalon, Avant Garde lub Arial o grubości stanowiącej 20-25% jej wysokości.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r., poz. 1137 ze zm.) w art. 157a § 1 stanowi, że kto powoduje uszkodzenie ciała dziecka poczętego lub rozstrój zdrowia zagrażający jego życiu, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Zgodnie z art. 157a § 3 k.k. nie podlega karze matka dziecka poczętego, która dopuszcza się czynu określonego w § 1.

Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2017 r., poz. 922 j.t.) w art. 2 ust. 1 stanowi, że w rozumieniu ustawy dzieckiem jest każda istota ludzka od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności.

PRACE LEGISLACYJNE:

W Sejmie VI Kadencji do łaski marszałkowskiej 15 stycznia 2008 r. wpłynął poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (druk sejmowy 290). Projekt ustawy przewidywał wprowadzenie obowiązku umieszczania na opakowaniach napojów alkoholowych przeznaczonych do sprzedaży detalicznej napisów informujących o szkodliwości picia alkoholu, w szczególności przez kobiety w ciąży, karmiące piersią oraz osoby niepełnoletnie.

Rada Ministrów 17 czerwca 2009 r. wobec braku przekonującego uzasadnienia dla skuteczności proponowanych rozwiązań negatywnie zaopiniowała projekt ustawy, co skutkowało jego odrzuceniem przez Sejm na posiedzeniu 19 czerwca 2009 r.

INFORMACJE DODTKOWE:

Rzecznik Praw Dziecka 7 września 2017 r. zwrócił się do Prezydenta RP o rozważenie podjęcia inicjatywy ustawodawczej zamierzającej do prawnego uregulowania problemu kobiet w ciąży, działających na szkodę dzieci nieurodzonych. Rzecznik Praw Dziecka przedstawił Prezydentowi RP własny projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawy Kodeks postępowania cywilnego. Celem projektu ustawy jest wdrożenie procedury na podstawie, której kobieta będąca w ciąży, działająca na szkodę swojego dziecka poprzez spożywanie alkoholu, narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych, może zostać skierowana przez sąd na leczenie szpitalne we wskazanym zakładzie leczniczym.

Rzecznik Praw Dziecka już w 2015 r. występował do resortów: Sprawiedliwości, Zdrowia oraz Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o podjęcie działań mających na celu zabezpieczenie szeroko pojętego dobra dziecka zagrożonego na skutek nieodpowiedzialnego zachowania matek. Podjęte wówczas działania interwencyjne, profilaktyczne i edukacyjne nie przełożyły się na wypracowanie skutecznych rozwiązań prawnych chroniących dziecko nieurodzone.

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz